

INSTYTUT PRAWA USTROJOWEGO

„Zatrudnianie osób skazanych na karę pozbawienia wolności jako forma walki ze zjawiskiem przestępczości”

R. PR. DR GRZEGORZ SKROBOTOWICZ

Efektywne prawo w efektywnym państwie.

Uwarunkowania lokalne w kontekście globalnym, wobec wyzwań XXI w. w walce z przestępczością.

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

FUNDUSZ
SPRAWIEDLIWOŚCI

„Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości”

SPIS ZAGADNIEŃ:

Zatrudnianie skazanych – regulacje normatywne

Pytania i odpowiedzi – Q & A

Część I

Część II

Część III

Praca skazanych w polskich realiach
penitencjarnych

CZĘŚĆ I – ZATRUDNIANIE SKAZANYCH – REGULACJE NORMATYWNE

Źródło fotografii: http://xn--organizacje-spoeczne-3ld.pl/wp-content/uploads/2015/11/social-media-581783_1280.jpg/

**MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI**
www.ms.gov.pl

„Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości”

CZĘŚĆ I – ZATRUDNIANIE SKAZANYCH – REGULACJE NORMATYWNE

Regulacje normatywne:

- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy - Oddział 5 „Zatrudnienie” (art. 121 – 129);
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 lutego 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad zatrudniania skazanych (Dz. U. 2004 Nr 27, poz. 242 ze zm.) - wydane na podstawie art. 129 § 3 k.k.w.;
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. z 2016 r., poz. 2231);
- Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 lutego 2010. sygn. akt P 20/09 (Dz. U. 2010 Nr 34 poz. 191) - zgodnie z jego treścią zamieszczoną w pkt. I „Art. 123 § 2 zdanie pierwsze ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, ze zm.) w zakresie, w jakim zawiera słowo „połowy”, jest niezgodny z art. 32 oraz z art. 65 ust. 4 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

CZĘŚĆ I –

ZATRUDNIANIE SKAZANYCH – REGULACJE NORMATYWNE

Art. 123a. § 1. k.kw. - Za prace porządkowe oraz pomocnicze wykonywane na rzecz jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, a także za prace na cele społeczne na rzecz:

- 1) samorządu terytorialnego,
 - 2) podmiotów, dla których organ gminy, powiatu lub województwa jest organem założycielskim,
 - 3) państwowych lub samorządowych jednostek organizacyjnych,
 - 4) spółek prawa handlowego z wyłącznym udziałem Skarbu Państwa lub gminy, powiatu lub województwa
- w wymiarze nieprzekraczającym 90 godzin miesięcznie, skazanemu nie przysługuje wynagrodzenie.

„Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości”

- ▶ **Art. 123a. § 2. k.kw.** - Skazanemu, za jego pisemną zgodą lub na jego wniosek, dyrektor zakładu karnego może zezwolić na nieodpłatne zatrudnienie przy pracach, o których mowa w § 1, w wymiarze przekraczającym 90 godzin miesięcznie lub przy pracach na cele społeczne na rzecz podmiotów, o których mowa w art. 56 § 3, oraz innych organizacji pożytku publicznego.

CZĘŚĆ I – ZATRUDNIANIE SKAZANYCH – REGULACJE NORMATYWNE

W zakresie zatrudnienia odpłatnego:

- Osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą
- Spółdzielnie
- Spółki osobowe:
 - ✓ Spółka cywilna;
 - ✓ Spółka jawna;
 - ✓ Spółka komandytowa;
 - ✓ Spółka komandytowo – akcyjna;
 - ✓ Spółka partnerska.
- Spółki kapitałowe:
 - ✓ Spółka akcyjna;
 - ✓ Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością;
 - ✓ Przedsiębiorstwa państwowe.

CZĘŚĆ I – ZATRUDNIANIE SKAZANYCH – REGULACJE NORMATYWNE

Zatrudnienie - informacje szczegółowe

Zatrudnienie w oparciu o skierowanie do zatrudnienia (**decyzja dyrektora jednostki**) eliminuje konieczność stosowania wobec zatrudnionych przepisów Kodeksu Pracy (oprócz działu X – przepisy bhp oraz o czasie pracy - dział VI) i pozostaje najkorzystniejszą formą zatrudnienia z punktu widzenia pracodawcy.

Wynagrodzenie brutto skazanego podlega obowiązkowym potrąceniom. Dla skazanego zatrudnionego w **pełnym wymiarze czasu** przedstawia się to następująco: potrącana jest składka na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe); 7% wynagrodzenia przekazywane jest na Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej; 45% wynagrodzenia przekazane zostaje na Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywiąziennych Zakładów Pracy.

Od przypadającego wynagrodzenia odlicza się zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych (z uwzględnieniem miesięcznej ulgi podatkowej). Od pozostałego wynagrodzenia netto (wynagrodzenie przysługujące skazanemu), do 40 % mogą stanowić zajęcia komornicze (np. alimenty).

Z pozostałej części wynagrodzenia 50%, ale nie więcej niż 4% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” do celów emerytalno-rentowych) przekazane zostaje na konto tzw. „akumulacji” czyli gromadzenie środków do przekazania skazanemu w chwili zwolnienia z zakładu karnego. Środki te odkłada się do kwoty jednego miesięcznego wynagrodzenia pracowników.

CZĘŚĆ I – ZATRUDNIANIE SKAZANYCH – REGULACJE NORMATYWNE

Korzyści dla przedsiębiorców

Osobie pozbawionej wolności zatrudnionej w pełnym wymiarze godzin przysługuje wynagrodzenie zapewniające osiągnięcie, co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę, przy czym wynagrodzenie naliczane jest proporcjonalnie do faktycznie przepracowanych godzin. Brak jest potrzeby zawierania indywidualnych umów o zatrudnieniu osób pozbawionych wolności (zatrudniony skazany nie staje się pracownikiem zatrudniającego w rozumieniu prawa pracy).

Pracodawca

- Zwolniony jest z obowiązku stosowania przepisów prawa pracy (z wyjątkiem przepisów dotyczących czasu pracy oraz BHP),
- Zwolniony jest z obowiązku odprowadzania składki zdrowotnej za zatrudnienie osoby pozbawionej wolności, korzystanie z darmowej ochrony obiektów produkcyjnych zlokalizowanych na terenach ścisłych jednostek organizacyjnych Służby Więziennej,
- zatrudniający ma prawo wnioskowania o zmianę miejsca i rodzaju pracy lub o wycofanie osoby pozbawionej wolności z zatrudnienia bez zachowania formy i terminów przewidzianych w prawie pracy.

Osoby pozbawione wolności nie są objęte obowiązkowym ubezpieczeniem chorobowym, możliwość uzyskania dofinansowania działań prowadzących do tworzenia nowych miejsc pracy dla skazanych oraz ochronę istniejących ze środków Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywieźiennych Zakładów Pracy.

CZĘŚĆ I – ZATRUDNIANIE SKAZANYCH – REGULACJE NORMATYWNE

Korzyści dla więźniów

Możliwość podjęcia pracy daje szansę bezpłatnego przyuczenia do zawodu i przyuczenia do późniejszej aktywizacji zawodowej w warunkach wolnościowych, zatrudnienie daje możliwość pozyskania środków finansowych przez osadzonych na własne potrzeby w sposób akceptowany społecznie, co może pozwolić na finansowe wspieranie rodziny przez przekazywanie jej zarobionej kwoty oraz **może stanowić źródło pokrycia kar pieniężnych**, np: alimentów lub grzywien. Wykonywanie konkretnych czynności uczy systematyczności i wywiązywania się z przydzielonych obowiązków, kształtuje poczucie odpowiedzialności za wykonaną pracę i jest treningiem do samodzielnego życia na wolności oraz przygotowaniem do powrotu do społeczeństwa.

Zatrudnienie w więzieniu stwarza możliwość **zagospodarowania czasu wolnego**, przeciwdziałania rozwojowi podkultury więziennej, przemocy w stosunku do innych osadzonych czy samookaleczeniom.

- ▶ **Kształowanie poczucia przydatności**, użyteczności, nabycia umiejętności współpracy w zespole, pojawienia się poczucia sensu życia, sensowności podejmowanego wysiłku, poczucia bycia docenianym przez innych.
- ▶ Powstawanie nowych miejsc pracy stworzą nową sytuację, **znoszącą poczucie bezcelowości pobytu** w zakładzie karnym oraz pozwala zachować sprawność zawodową, siły fizyczne i umysłowe.

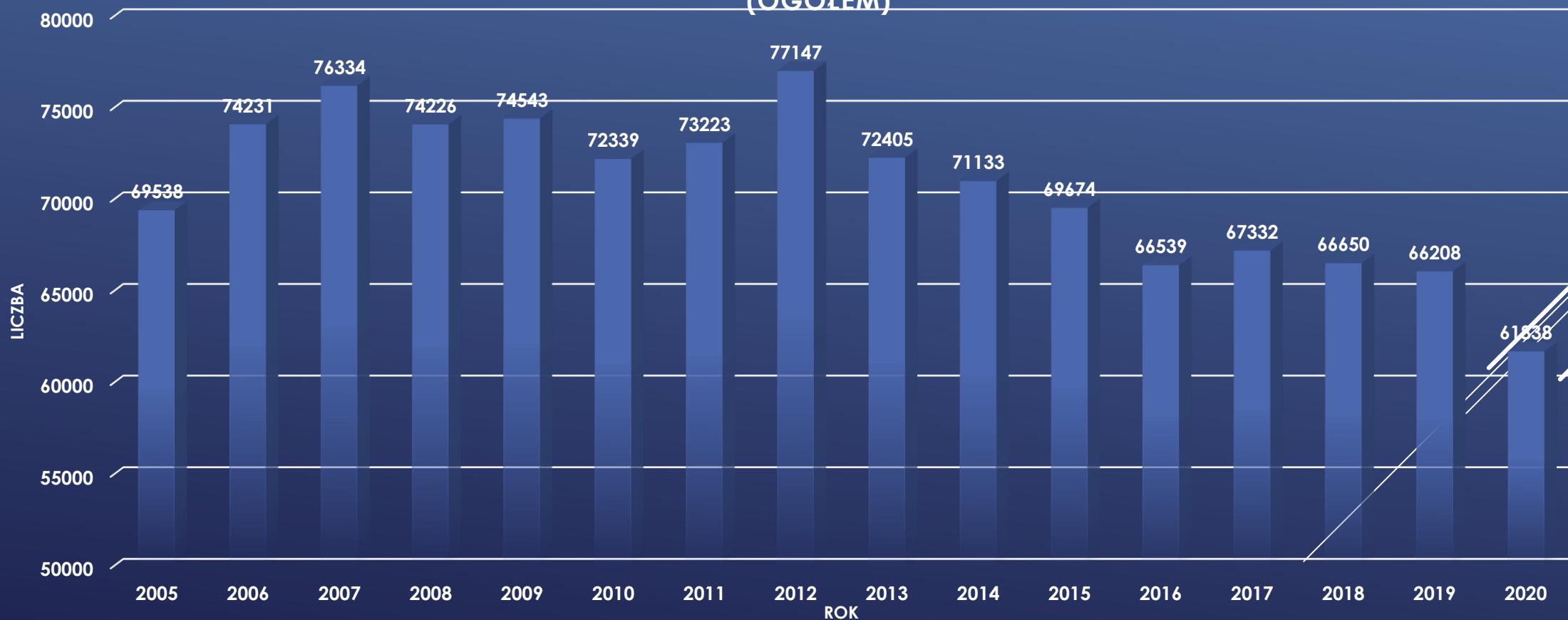
CZĘŚĆ II – PRACA SKAZANYCH W POLSKICH REALIACH PENITENCJARNYCH

CZĘŚĆ II – PRACA SKAZANYCH W POLSKICH REALIACH PENITENCJARNYCH

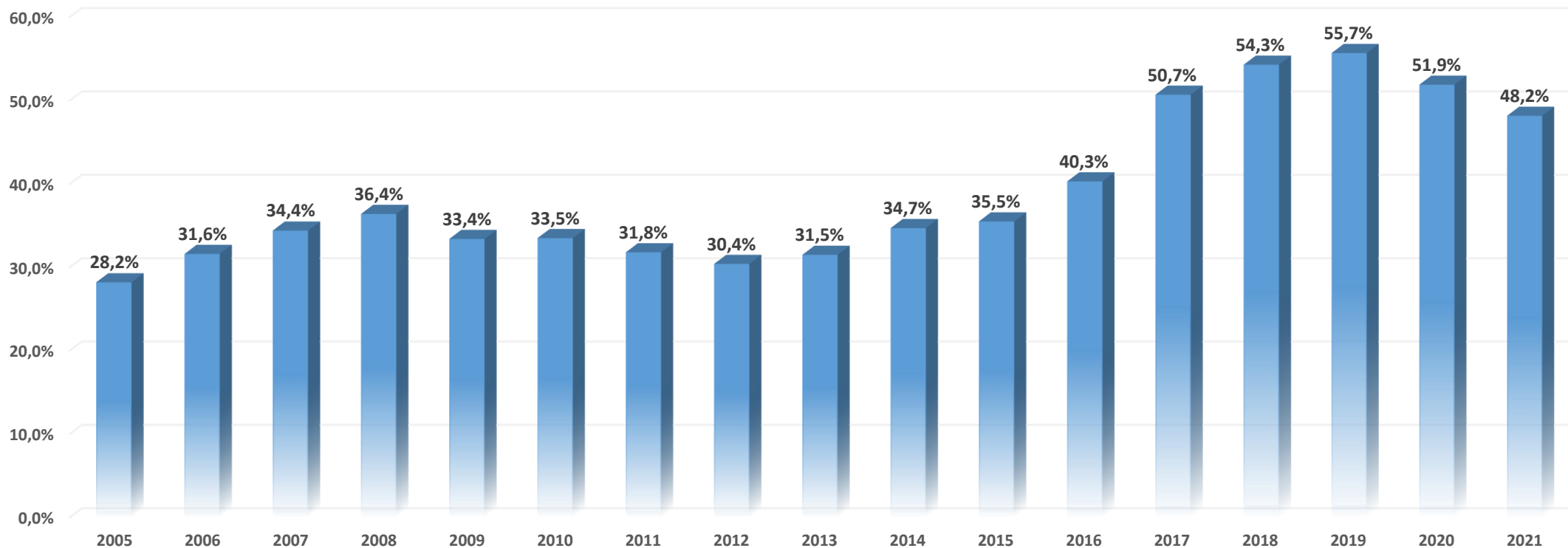
SKAZANI I UKARANI WG GRUP I SYSTEMU WYKONYWANIA KARY W LATACH 2005-2020
(OGÓŁEM)

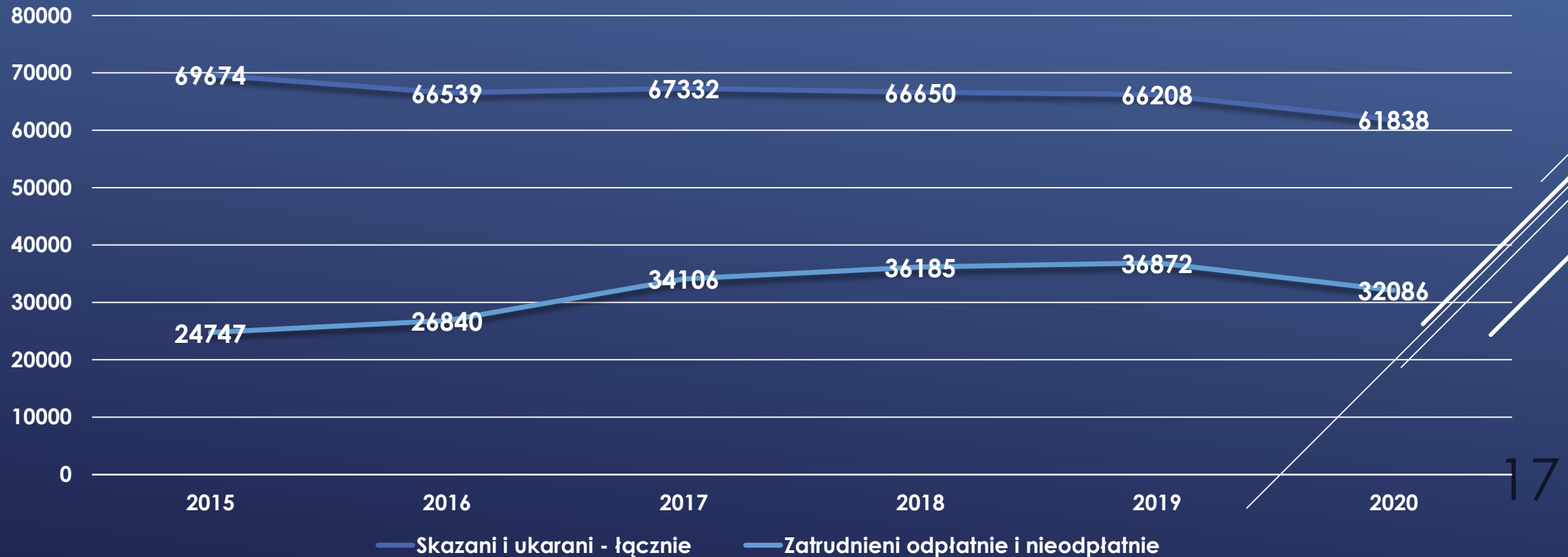
CZĘŚĆ II – PRACA SKAZANYCH W POLSKICH REALIACH PENITENCJARNYCH

PROCENT ZATRUDNIENIA SKAZANYCH – ODPŁATNIE I NIEODPŁATNIE

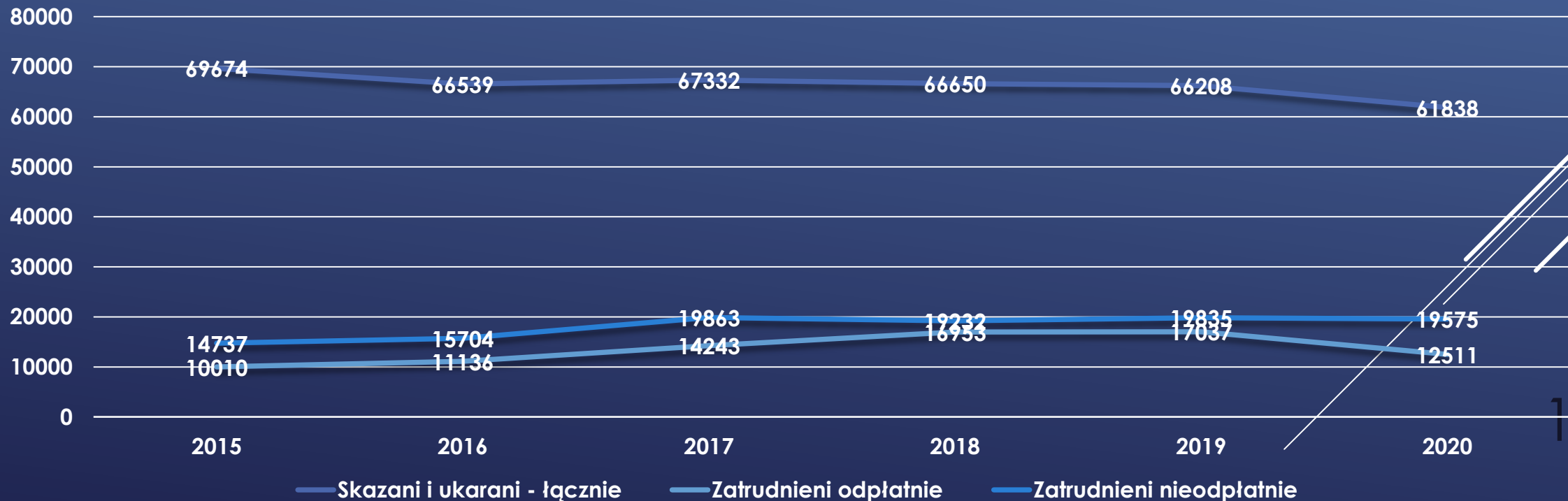
CZĘŚĆ II – PRACA SKAZANYCH W POLSKICH REALIACH PENITENCJARNYCH

Zatrudnieni skazani na tle ogólnej liczby skazanych i ukaranych

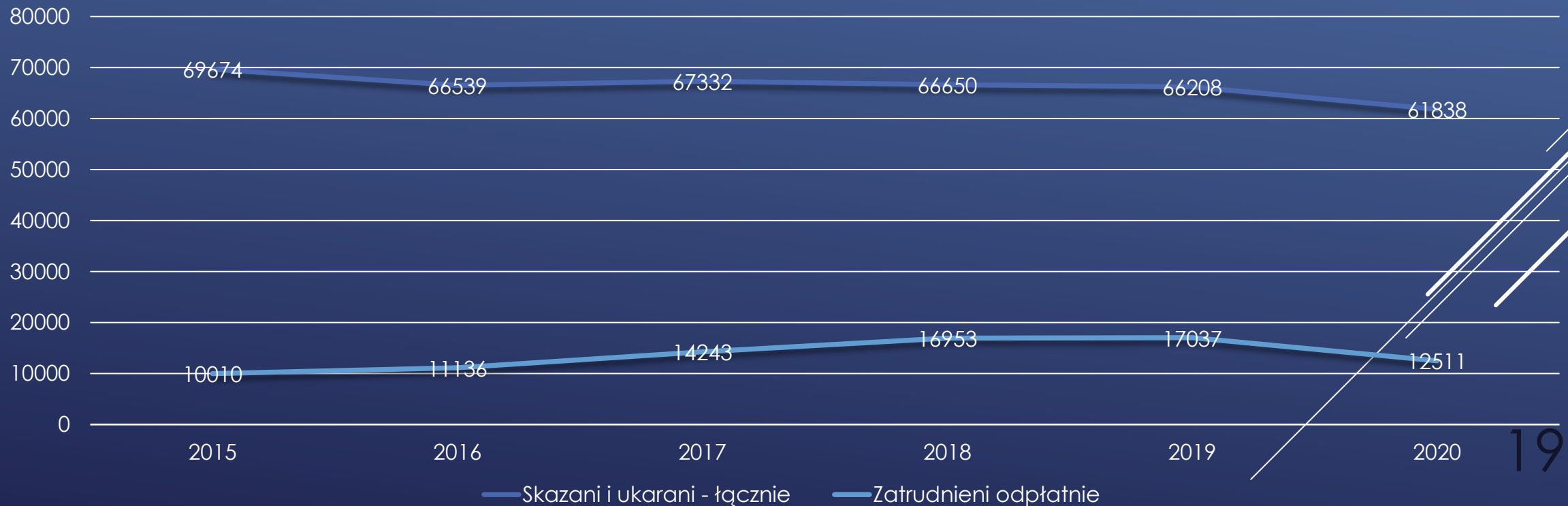
CZĘŚĆ II – PRACA SKAZANYCH W POLSKICH REALIACH PENITENCJARNYCH

Zatrudnieni odpłatnie i nieodpłatnie skazani na tle ogólnej liczby skazanych i ukaranych

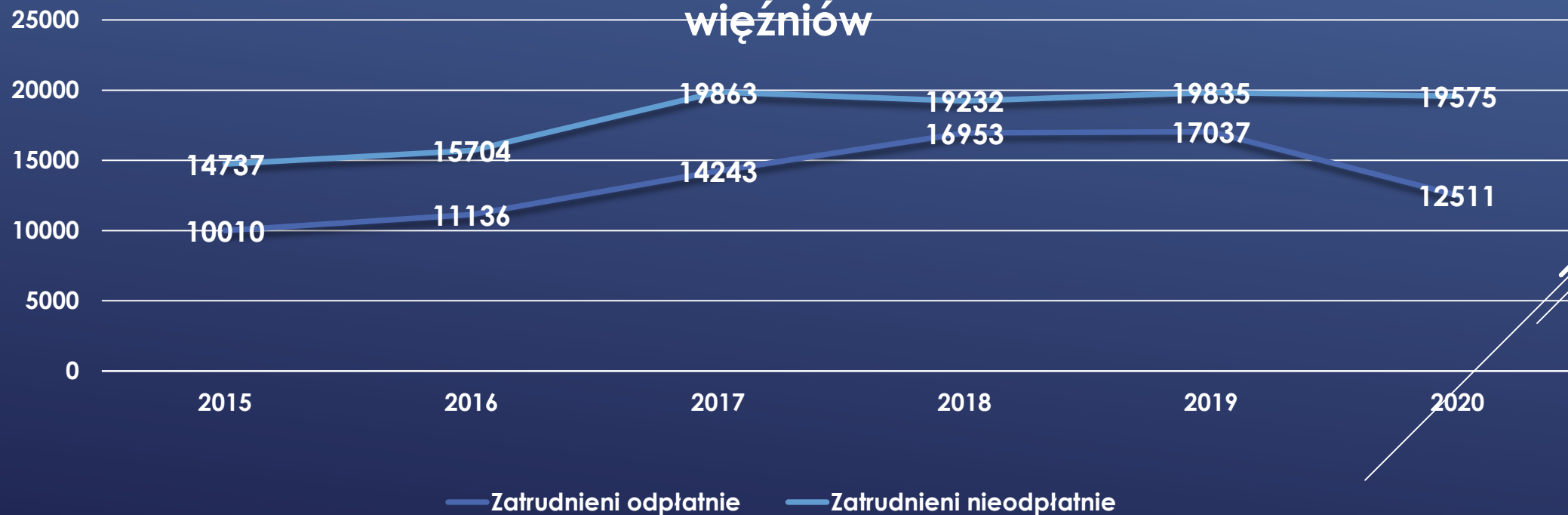
CZĘŚĆ II – PRACA SKAZANYCH W POLSKICH REALIACH PENITENCJARNYCH

Zatrudnieni odpłatnie skazani na tle ogólnej liczby skazanych i ukaranych

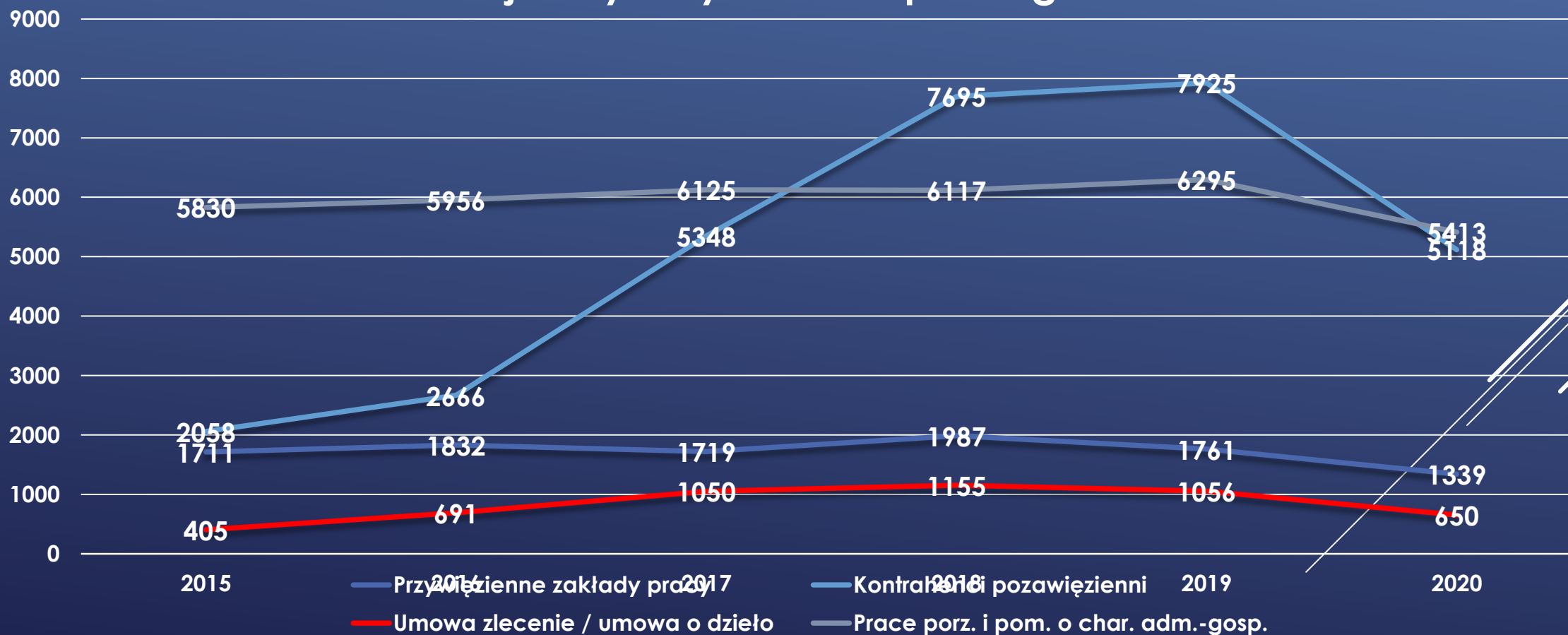

CZĘŚĆ II – PRACA SKAZANYCH W POLSKICH REALIACH PENITENCJARNYCH

Zestawienie odpłatnego i nieodpłatnego zatrudnienia więźniów

CZĘŚĆ II – PRACA SKAZANYCH W POLSKICH REALIACH PENITENCJARNYCH Podział miejsc wykonywania odpłatnego zatrudnienia

CZĘŚĆ II – PRACA SKAZANYCH W POLSKICH REALIACH PENITENCJARNYCH

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że:

- zatrudnianie skazanych przynosi wymierne korzyści dla zatrudniającego, a dla skazanych jest niezwykle istotną formą resocjalizacji,
- kontrahenci oraz podmioty pozawięzienne zatrudniające osoby pozbawione wolności podkreślają duże zaangażowanie skazanych w wykonywaną pracę, ich fachowość oraz właściwą postawę w pracy.

CZĘŚĆ III – PYTANIA I ODPOWIEDZI – Q & A

Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

SERDECZNIE DZIĘKUJĘ
ZA PAŃSTWA UWAGĘ

R. PR. DR GRZEGORZ SKROBOTOWICZ
GRZEGORZ.SKROBOTOWICZ@KUL.PL
TEL. KONT. 603-040-459